

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи студентів
з дисципліни:
«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Кропивницький – 2018

Волчкова Г. К. Основи економічної теорії : Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання / Г.К. Волчкова. – Кропивницький : ЦНТУ. – 2018. – 13 с.

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики Яковенко Р.В.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики протоколом № 6 від 29.01.2019 р.

Методичні вказівки призначені для самостійної підготовки до семінарських занять з предмету «Основи економічної теорії» студентами денної та заочної форми навчання економічних спеціальностей

1. Зміст самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента полягає в опрацювання лекційного матеріалу за темами. Самостійне вивчення додаткових питань по кожній темі дисципліни.

Студентам для ефективної самостійної роботи рекомендована література для оволодіння дисципліною. Вона містить книги, навчальні посібники, наукові статті, законодавчі документи, електронні ресурси тощо.

Загальні рекомендації до організації самостійної роботи:

➤ Під час підбору літератури з того чи іншого питання необхідно вміти скласти бібліографічні записи згідно з єдиними вимогами, які є обов'язковими для оформлення бібліографічного апарату.

➤ У процесі самостійного навчання важливо вміти робити записи прочитаного. Під час опрацювання книг застосовують такі види записів: складання плану; виписування цитат; записи висновків, складання тез; складання конспекту; складання анотацій; написання реферату; рецензування; систематизація зведених оглядів; підготовка зведеного конспекту; складання схем, таблиць тощо.

➤ Робота з книгою в такий спосіб допомагає синтезувати основні думки й положення, сприяє розвитку логічного мислення.

➤ Студент має вміти складати конспект. Власне конспект - це короткий, послідовний, стислий письмовий виклад основного змісту книги, статті, лекції, записаний у розповідній формі. У конспекті можна записувати тези, виписки, цитати, цифрові матеріали, таблиці, графіки, окремі рисунки. Виклад конспективного запису має бути послідовним, логічно зв'язаним. Для підтвердження окремих положень необхідно записувати найяскравіші приклади. У конспекті треба чітко записувати заголовки й підзаголовки, що є в роботі, позначаючи їх підкресленням, іншим чорнилом.

➤ Для одержання інформації студенти можуть користуватися бібліотекою університету, де мають право одержувати у користування книги, документи та інші носії інформації з бібліотечних фондів відповідно до

правил користування бібліотекою. Пошук потрібної літератури можливий за допомогою електронного каталогу бібліотеки університету.

➤ У наш час для додаткової інформації студенти можуть користуватися й Інтернетом. Для цього їм насамперед необхідно оволодіти методикою роботи в Інтернеті.

➤ Також, студенти можуть отримувати консультації з питань навчального процесу у викладачів на кафедрах університету.

2. Рекомендована тематика рефератів

1. Предмет та метод політичної економії і еволюція її розвитку.
2. Економічні потреби та інтереси суспільства, природа їх виникнення і механізм дії.
3. Економічні системи: сутність, типи і ефективність.
4. Система економічних законів: механізм дії і механізм використання.
5. Система економічних відносин: структура, еволюція розвитку.
6. НТР як форма розвитку виробничих сил.
7. Власність: економічний зміст, форми власності, новітні тенденції розвитку власності.
8. Трансформація відносин власності в Україні. Роздержавлення й приватизація.
9. Приватна власність: природа виникнення, еволюція розвитку.
10. Державна власність: суть і економічна роль.
11. Акціонерна власність у сучасних умовах.
12. Моделі та критерії класифікації економічних систем.
13. Постіндустріальне суспільство: трансформація економічних відносин.
14. Соціально-економічна ефективність суспільного виробництва: критерії і показники.
15. Форми товарної організації виробництва.
16. Суспільний поділ праці та його роль в становленні й розвитку товарного виробництва.
17. Технологічний спосіб виробництва та проблеми його розвитку.
18. Проблеми відтворення в сучасній економіці України.
19. Економічні ресурси. Економічна ефективність. Проблеми ефективного використання ресурсів в Україні.
20. Виробничі можливості економіки. Межа виробничих можливостей суспільства й альтернативні витрати.
21. Ринок: суть, структура та функції. Проблема становлення ринкових відносин в Україні.

22. Інфраструктура ринку. Проблеми формування її в Україні.
23. Закон попиту і пропозиції. Механізм встановлення ринкової рівноваги.
24. Основні теорії формування вартості (цінності) благ.
25. Особливості ринкового реформування економіки України.
26. Ринкова трансформація економіки у постсоціалістичних країнах.
27. Біржі та їхня роль в ринковій економіці.
28. Фондова біржа, її операції і роль в економіці.
29. Товарні біржі, механізм функціонування товарних бірж.
30. Ринок праці: сучасний стан і перспективи розвитку.
31. Зайнятість та безробіття. Зайнятість в Україні.
32. Безробіття. Втрати економіки від безробіття. Безробіття в Україні.
33. Соціально-економічні проблеми зайнятості і безробіття в Україні.
34. Проблеми міграції робочої сили. Вплив міграції на економіку України.
35. Трудові ресурси України: динаміка та проблеми.
36. Інвестиції в людський капітал.
37. Диференціація доходів населення та проблема бідності в Україні.
38. Чинники формування відмінностей у заробітній платі.
39. Рівень життя населення (порівняльний аналіз).
40. Ринок праці. Стан та перспективи розвитку регіонального ринку праці.
41. Безробіття. Безробіття в регіоні та шляхи його подолання.
42. Соціальний захист безробітних на регіональному рівні.
43. Служби зайнятості та їхня роль у формуванні регіонального ринку праці.
44. Вплив міграційних процесів на соціально-економічний розвиток Кіровоградської області.
45. Індекс людського розвитку: суть визначення і застосування.
46. Економічні функції держави в змішаній ринковій економіці. Аналіз їх виконання українською державою.
47. Фінанси держави: сутність, функції, джерела утворення та напрямки використання (на прикладі України).
48. Державний бюджет. Аналіз державних бюджетів України за останні 5 років.

49. Податкова система. Податкова система України й напрямки її вдосконалення.
50. Інвестиції. Інвестиційна діяльність в Україні.
51. Експортний потенціал Кіровоградської області як фактор інтеграції у світогосподарський простір.
52. Інвестиції. Попит на інвестиції. Види інвестиційної діяльності.
53. Іноземні інвестиції та їхній вплив на національну економіку.
54. Іноземні інвестиції як чинник соціально-економічного розвитку регіону.
55. Розвиток регіональних зовнішньоекономічних зв'язків та роль Кіровоградської торгово-промислової палати у їх розширенні.
56. Інтеграційні економічні процеси та форми інтеграції Кіровоградських підприємств до світового ринку інвестицій.
57. Інвестиційна політика в регіоні: стан, ефективність, напрямки поліпшення.
58. Зовнішньоторговельні зв'язки Кіровоградської області, їх економічна ефективність.
59. Державний бюджет як інструмент фінансового регулювання економіки.
60. Державний бюджет України за останній рік: особливості й проблеми.
61. Гроші: закономірності виникнення, суть і форми.
62. Гроші. Функції грошей та особливості їх прояву в сучасних умовах.
63. Система грошового обігу. Закон грошового обігу і проблема інфляції.
64. Грошова система України: суть, структура, сучасний стан.
65. Грошовий ринок. Стан грошового ринку в Україні.
66. Економічне зростання: суть, чинники й типи.
67. Моделі економічного зростання.
68. Чинники економічного зростання та механізм їх дії.
69. Економічне зростання та проблеми екології: механізм розв'язання суперечностей в умовах НТР.
70. Еколого-економічні проблеми: шляхи розв'язання в Україні та в світі.
71. Кейнсіанська теорія становлення та розвитку ринкової економіки та економічна дійсність України.

72. Неоліберальні та неокласичні теорії становлення та розвитку ринкової економіки та особливості їх застосування в Україні.
73. Інституціональні теорії становлення та розвитку ринкової економіки, їх застосування в Україні.
74. Тіньова економіка в Україні: причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання.
75. Шляхи державного регулювання економічного зростання.
76. Основні передумови входження України у світове господарство.
77. Україна в системі міжнародних економічних відносин.
78. Рівень економічного розвитку країни та її участь у світовому господарстві.
79. Євроінтеграція України: сучасний стан та перспективи розвитку.
80. Соціально-економічна характеристика глобалізації.
81. Глобалізація економіки та її суперечності.
82. Платіжний баланс. Стан платіжного балансу України.
83. Міжнародні потоки товарів і капіталів.
84. Сутність, природа і причини багатства народів.
85. Інноваційний тип економічного розвитку в світі і в Україні.
86. Стан і зростання виробничих можливостей України.
87. Тенденції сучасного світового і фондового ринків.
88. Формування відкритої економіки України та її ефективність.
89. Економічна система суспільства і власність. Економічна система України.
90. Демократичність економічної системи. Проблеми демократизації економіки країни.
91. Продуктивність як інтегральний показник ефективності. Продуктивність української економіки.
92. Індивідуальний та ринковий попит. Закон попиту та обґрунтування його дії.
93. Індивідуальна та ринкова пропозиція. Закон пропозиції та обґрунтування його дії.
94. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

95. Капітал як фактор виробництва. Рівновага на ринку капіталу.
96. Капітал підприємства і шляхи підвищення ефективності його кругообігу.
97. Первісне нагромадження капіталу та його особливості в Україні.
98. Формування ринку виробничих ресурсів в Україні.
99. Соціально-економічні проблеми розвитку сільського господарства в Україні.
100. Проблеми реформування оплати праці в Україні.

3. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue. Economics: principles, problems, and policies / Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. – 18th ed. – NY: The McGraw-Hill Companies, Inc., 2009. – 917 p.
2. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 3-тє вид., переобл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 423 с.
3. Синюченко М.І. Політична економія: навчальний посібник / М. І. Синюченко. – Суми : ТОВ «Видавничий дім «Ельдорадо», 2015. – 176 с.
4. Економічна теорія. Політекономія : навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Семененко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
5. Економічна теорія. Політекономія : практикум : навчальний посібник / Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка; за ред. В. Д. Базилевича. – 2-е вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 494 с.

Допоміжна

1. Бальцеревич Л. Свобода і розвиток : Економія вільного ринку. Пер. з польськ. – Львів, 2000. – 334 с.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
3. Ватаманюк З. Г., Панчишин С. М., Реверчук С.К. та ін. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка/ За ред. З.Ватаманюка та С.Панчишина. – К.: Альтернативи, 2001. – 608 с.
4. Гейк П. Вчитись аналізувати ринок : Пер. з англ. / П. Гейк, П. Джексон. – Львів : Сейбр-Світло, 1995. – 270 с.
5. Економічна теорія : Підручник/ За ред В.М.Тарасевича. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.

6. Економічна теорія : Політекономія : Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2006. – 631 с.
7. Классика экономической мысли : Сочинения / Петти В., Смит А., Рикардо Д., Кейнс Дж., Фридмен М. – М.: Изд-во ЭКСМО – Пресс, 2000. – 896 с.
8. Классики кейнсианства: В 2-х т. / Р. Харрод, Э. Хансен. – М.: Экономика, 1997. – 848 с.
9. Майер Джеральд М. Основні проблеми економіки розвитку / Джеральд М. Майер, Джеймс Е. Раух, А. Філіпенко. – К. : Либідь, 2003. – 688 с.
10. Маршалл А. Принципы экономической науки. Пер. с англ. – М.: Директ-медиа, 2012. — 2127 с.
11. Основи економічної теорії : Навч. посіб. / В. Б. Алексеев, О. І. Андрусь, М. В. Вербицька та ін.; За ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської. – К. : Каравела, 2007. – 448 с.
12. Основы экономической теории : политэкономический аспект : Учебник / Отв. ред. Г. Н. Клишко, 3-е изд., перераб. и доп. – К. : Знання-Прес, 2001. – 646 с.
13. Осовська Г. В. Економічний словник / Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, И. С. Завадський. – К. : Кондор, 2007. – 358 с.
14. Політекономія : Підручник / за заг. ред. Ю. В. Ніколенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 412 с.
15. Політична економія : Навч. посібник/ Беляєв О. О., Бебело А. С. – К. : КНЕУ, 2001. – 328 с.
16. Савчук С. И. Основы теории конкурентоспособности : Монография / С. И. Савчук. – Мариуполь : Рената, 2007. – 520 с.
17. Самуэльсон П. Экономика. Пер. с англ. – М.: НПО «Алгон», 1994. – в 2-х т. – 740 с.
18. Туган-Барановський М. Політична економія : Курс популярний. – К. : Наукова думка, 1994. – 264 с.
19. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика / Пер. с англ. 2-го изд. – М. : Дело ЛТД, 1995. – 864 с.
20. Ходжаян А.О. Політична економія : Навчально-методичний посібник для самот. вивч. / А. О. Ходжаян. – К. : Кондор, 2009. – 304 с.

12. Інформаційні ресурси

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України (законодавство України)

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України (виконавчий орган влади)

www.president.gov.ua – сайт Президента України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.treasury.gov.ua – сайт Державного казначейства України

www.sta.gov.ua – сайт Державної податкової адміністрації

www.amc.gov.ua – сайт Антимонопольного комітету України

www.spfu.gov.ua – сайт Фонду державного майна України

www.mlsp.gov.ua – сайт Міністерства соціальної політики України

www.dcz.gov.ua – сайт Міністерства соціальної політики України

www.minfin.gov.ua – сайт Міністерства фінансів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.minregionbud.gov.ua – сайт Міністерства регіонального розвитку та будівництва України

www.pfu.gov.ua – сайт Пенсійного фонду України

www.customs.gov.ua – сайт Державної митної служби України

www.ac-rada.gov.ua – сайт Рахункової палати України

www.trud.gov.ua – Інформаційне бюро державної служби зайнятості

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України

www.dkrp.gov.ua – сайт Державної комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва

www.ssmc.gov.ua – Державна комісія України з цінних паперів та фондовому ринку

www.dssu.gov.ua – сайт Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики

www.smida.gov.ua – Система розкриття інформації на фондовому ринку України

www.in.gov.ua – Державне агентство з інвестицій та розвитку

www.dfp.gov.ua – Державна комісія з регулювання ринків фінансових

послуг

www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

www.sdfm.gov.ua – Державний комітет фінансового моніторингу

www.ieps.kiev.ua/gr.htm - сторінка, на якій публікуються "Квартальні передбачення", що містять макроекономічні показники України, короткостроковий прогноз її економічного розвитку з коментарями незалежних експертів

www.worldbank.org – огляд даних Світового банку

(www.worldbank.org/html/extdr/offrep/eca/ua.htm – сторінка містить короткий огляд даних про економічні показники в Україні)

www.imf.org – сервер Міжнародного валютного фонду подає інформацію про усі країни світу, в т.ч. і Україну

www.kr-admin.gov.ua - Кіровоградська обласна адміністрація

www.president.gov.ua/content/ker-map.html - Комітет економічних реформ